

**Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území**

**ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.**

**Přírodní památka
Prosička**

1 Název zvláště chráněného území:

Prosička

2 Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

přírodní památka – dále jen „PP“ (ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění – dále jen „zákon“)

3 Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Geomorfologicky význačný rulový skalní útvar typu vrcholové skalní hradby s okolními balvanitými sutěmi, ekosystémy skal a drolin a přilehlými lesními ekosystémy bučin.

3.2 Popis předmětů ochrany

A. ekosystémy

Ekosystém	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	Popis ekosystému
L5.4 Acidofilní bučiny	2	<p>Lesní porosty mají nejbližší k vegetaci acidofilních bučin svazu <i>Luzulo-Fagion</i> v bezprostředním okolí severního skalního bloku, jsou však hospodářsky pozměněné, převládá smrk ztepilý (<i>Picea abies</i>), přimísená je borovice lesní (<i>Pinus sylvestris</i>) a modřín opadavý (<i>Larix decidua</i>), ojediněle je vtroušen buk lesní (<i>Fagus sylvatica</i>). Při skalních útvarech se objevuje bříza bělokorá (<i>Betula pendula</i>) a jeřáb ptačí (<i>Sorbus aucuparia</i>).</p> <p>Chudý oligotrofní lesní podrost tvoří běžnější acidofilní a acidotolerantní druhy, zejména brusnice borůvka (<i>Vaccinium myrtillus</i>), šťavel kyselý (<i>Oxalis acetosella</i>), metlička křivolaká (<i>Avenella flexuosa</i>), pstroček dvoulistý (<i>Maianthemum bifolium</i>), třtina rákosovitá (<i>C. arundinacea</i>), kapraď osténkatá (<i>Dryopteris carthusiana</i>) a k. rozložená (<i>D. dilatata</i>). Starší stromy jsou hnízdištěm dutinových druhů ptáků např. sýce rousného (<i>Aegolius funereus</i>).</p>

Ekosystém	Podíl plochy v ZCHÚ (%)	Popis ekosystému
S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin	5	<p>Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin odpovídá svazu <i>Asplenion septentrionalis</i>, avšak v druhově ochuzenější podobě. Z cévnatých rostlin jsou zastoupeny některé kaprad'orosty, např. kaprad' rozložená (<i>D. dilatata</i>) nebo k. osténkatá (<i>D. carthusiana</i>). Doprovázeny jsou běžnějšími druhy acidofytů jako metlička křivolaká (<i>Avenella flexuosa</i>).</p> <p>Velké pokryvnosti dosahují mechorosty rostoucí jak přímo na povrchu skal a balvanů, tak v místech akumulace humusu. Jejich pokryvnost však klesá s rostoucí strmostí reliéfu. Běžně se vyskytuje rokyt cypřišový (<i>Hypnum cupressiforme</i>), dvouhrotec chvostnatý (<i>Dicranum scoparium</i>), ploník ztenčený (<i>Polytrichastrum formosum</i>), travník Schreberův (<i>Pleurozium schreberi</i>), hojně jsou játrovky brvitec chlupatý (<i>Ptilidium ciliare</i>), sečovka Hatcherova (<i>Barbilophozia hatcheri</i>), plevinka plazivá (<i>Lepidozia reptans</i>) a kýlnatka hajní (<i>Scapania nemorea</i>), z charakteristických druhů nechybí těhovce bezžebří (<i>Hedwigia ciliata</i>), širožebec dlouholistý (<i>Paraleucobryum longifolium</i>), děrkavka Mühlenbeckova (<i>Grimmia muehlenbeckii</i>) či lesklec příjemný (<i>Plagiothecium laetum</i>). V horních partiích skal nebo na kamenech balvanité suti roste vzácnější šterbovka skalní (<i>Andreaea rupestris</i>).</p> <p>Skály a suty jsou rovněž porostlé některými druhy lišejníků, např. terčovkou skalní (<i>Parmelia saxatilis</i>), terčovkou hnědou (<i>Lecanora badia</i>) nebo pupkovkou mnoholistou (<i>Gyrophora glabra</i>).</p> <p>Pozn.: V přírodní památce se v minimální výměře nachází i biotop L8.1 Boreokontinentální bory svazu <i>Dicranio-pinion</i>, a to pouze ve vrcholových partiích skal.</p>

B. útvary neživé přírody

Útvar	Geologická charakteristika	Popis útvaru
Prosička	migmatitické a biotitické ruly svrateckého krystalinika	Dva mohutné skalní bloky s délkou až 55 a výškou 17 m charakteristické strukturně podmíněnou deskovitou odlučností balvanů s projevy exfoliace; pod skalami se nachází odlámané suťové haldy a kamenné moře o rozměrech 100 × 100 m vzniklé spojením tří balvanových proudů.

4 Cíl ochrany:

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany
L5.4 Acidofilní bučiny	acidofilní bučiny přírodě blízké struktury s dostatečným podílem mrtvé dřevní hmoty
S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin	zachování ekosystému na částečně exponovaných skalních útvarech a sutích

B. útvary neživé přírody

útvary	cíl ochrany
Prosička	zachování částečně exponovaných skalních útvarů

5 Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 odst. 2 zákona.

6 Návrh bližších ochranných podmínek přírodní památky:

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené přírodní památky bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- přikrmovat a vnašit zvěř a zřizovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů,
- provádět těžební a výchovné práce v lesních porostech v období od 1. 1. do 30. 6., s výjimkou těžeb nahodilých,
- provozovat horolezeckou činnost a vstupovat na skály mimo turistickou stezku,
- provádět značení horolezeckých terénů nebo umisťování horolezeckých zařízení včetně osazování trvalých jisticích prostředků,
- upravovat povrch pozemních komunikací,
- provádět průzkumy živé i neživé přírody spojené s odebíráním vzorků, sběrem materiálu nebo odchvy živočichů, pokud nejsou prováděné nebo zadávané příslušným orgánem ochrany přírody,
- pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce.

7 Vymezení ochranného pásma:

Vyhlášení ochranného pásma není navrhováno. K zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy je v souladu s § 37 odst. 1 dostačující ochranné pásmo ze zákona, tzn. ochranné pásmo bude tvořit 50 m široký pás od hranice přírodní památky.

8 Územně správní zařazení území:

kraj: Vysočina
okres: Žďár nad Sázavou
obec s rozšířenou působností: Nové Město na Moravě
obec s pověřeným obecním úřadem: Nové Město na Moravě
obec: Borovnice
katastrální území: Borovnice u Jimramova

9 Parcelní vymezení pozemků dotčených záměrem na vyhlášení přírodní památky a jejího ochranného pásma:

9.1 Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 607886 Borovnice u Jimramova

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
514/6	lesní pozemek		84 371	84 371
515	ostatní plocha	neplodná půda	2 359	2 359
Celkem				86 730

9.2 Ochranné pásmo přírodní památky:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Katastrální území: 607886 Borovnice u Jimramova

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)
514/1	lesní pozemek		1 655 375

Katastrální území: 660230 Jimramov

Číslo parcely podle KN	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)
589	lesní pozemek		552 146
601/1	lesní pozemek		141 456
600/2	lesní pozemek		5 165
600/3	lesní pozemek		3 759

10 Předpokládaná výměra zvláště chráněného území a jeho ochranného pásma:

- Přírodní památka: 8,673 0 ha
- Ochranné pásmo: 7,427 8 ha*

* výměra ochranného pásma byla stanovena v GIS

11 Odůvodnění záměru:

11.1 Historie ochrany území:

Po zřízení chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy v roce 1970 byla ochrana území realizována jeho vyhlášením v kategorii chráněný přírodní výtvar vyhláškou ONV Žďár nad Sázavou ze dne 14. 4. 1988. Podle § 90 odst. 8 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny bylo území převedeno do kategorie přírodní památka a nařízením Správy CHKO Žďárské vrchy č. 4/2004 ze dne 21. 6. 2004 byla provedena novela vyhlášky s úpravou bližších ochranných podmínek přírodní památky. Podle plánů péče zpracovaných Správou CHKO Žďárské vrchy bylo usměrňováno lesnické obhospodařování lesního porostu v území.

11.2 Hlavní důvody zpracování záměru na vyhlášení PP:

Území je nově vyhlášováno podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny za účelem úpravy bližších ochranných podmínek a předmětů ochrany skalních MZCHÚ a sjednocení podoby vyhlášovacích předpisů. Bližší ochranné podmínky jsou definovány s ohledem na zefektivnění péče o předměty ochrany.

11.3 K názvu zvláště chráněného území

Zůstává zachován stávající název památky odvozený od historického a běžně užívaného názvu skalních útvarů na jejím území.

11.4 Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území

Předmětem ochrany je přírodní útvar menší rozlohy a navazující ekosystémy, které jsou ale významnou měrou ovlivněny činností člověka. Z těchto důvodů se území zařazuje do kategorie přírodní památka. Stávající kategorie ochrany na lokalitě tak bude zachována.

11.5 K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou vymezeny tak, aby obsáhly přírodní hodnoty území nově navržené přírodní památky v celém jejím rozsahu.

11.6 K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány s ohledem na zachování či zlepšení stavu přírodního prostředí lokality.

11.7 K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky přírodní památky jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami přírodní památky nebo základními a bližšími ochrannými podmínkami chráněné krajinné oblasti a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8 K jednotlivým bližším ochranným podmínkám na území přírodní památky:

ad a) přikrmovat a vnaďit zvěř a zřizovat myslivecká zařízení s výjimkou jednoduchých posedů

Lokální zvýšení koncentrace zvěře v důsledku zřizování mysliveckých zařízení sloužících k přikrmování a vnaďení zvěře může mít za následek výrazné změny přírodních podmínek. Dochází mimo jiné k poškozování vegetace (okus, ohryz, loupání, sešlap) a eutrofizaci. Ke

zvyšování obsahu dusíku a fosforu v půdě či rozšiřování plevelů a nepůvodních druhů rostlin pak dochází samotným vnaďením či příkrmováním.

ad b) provádět těžební a výchovné zásahy na lesních pozemcích v období od 1. 1. do 30. 6. s výjimkou těžeb nahodilých

Přírodní památka je hnízdištěm řady druhů ptáků, včetně druhů zvláště chráněných či ohrožených. Těžební a výchovné zásahy, které nejsou legislativně nijak časově omezeny, jsou významnou rušivou činností a hnízdní možnosti některých druhů ptactva limituje, proto je vhodné je provádět mimo stanovenou dobu. V případě těžeb nahodilých se přihlíží k zájmu ochrany přírody na zachování lesního prostředí, k čemuž může přispět včasné vyhledání a zpracování aktivní kůrovcové hmoty, a k potřebě zajistit bezpečnost pro návštěvnickou veřejnost.

ad c) provozovat horolezeckou činnost a vstupovat na skály mimo turistickou stezku

Horolezecké využití skalních útvarů, popř. vstup veřejnosti bez použití horolezecké techniky, ohrožuje společenstva předmětu ochrany a limituje hnízdní možnosti některých druhů ptactva.

ad d) provádět značení horolezeckých terénů nebo umisťování horolezeckých zařízení včetně osazování trvalých jisticích prostředků

Tyto činnosti vedou k poškozování a nežádoucím změnám povrchu skal a skalní vegetace.

ad e) upravovat povrch pozemních komunikací

Pohyb těžké techniky nebo úpravy provedené v nevhodnou dobu či nevhodnou technologií mohou způsobit nevratné změny přírodních podmínek nebo poškození populací druhů, které se na území přírodní památky vyskytují.

ad f) provádět průzkumy živé i neživé přírody spojené s odebráním vzorků, sběrem materiálu nebo odchvy živočichů, pokud nejsou prováděné nebo zadávané příslušným orgánem ochrany přírody,

Průzkumné práce ve zvláště chráněném území, zejména ty invazivní, je nutné koordinovat tak, aby nebyly ohroženy předměty ochrany. Výsledky mají být poskytnuté orgánu ochrany přírody, který vede přehled veškerých vědeckých poznatků týkajících se zvláště chráněného území.

ad g) pořádat hromadné sportovní, turistické a jiné akce

Lokality výskytu některých společenstev tvořících předmět ochrany přírodní památky mohou intenzivním pohybem osob při hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akci vážně poškozeny nebo zcela zničeny.

11.9 K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Navržená hranice přírodní památky respektuje hranice parcel, oproti předchozímu vyhlášení se nemění.

11.10 K vymezení hranic ochranného pásma zvláště chráněného území

Ochranné pásmo se nevyhlašuje, k zajištění zabezpečení území před rušivými vlivy z okolí je dostatečné padesátimetrové ochranné pásmo dle ustanovení § 37 písm. 1 zákona.

Přílohy:

- Orientační mapa PP Prosička
- Zákres hranice PP Prosička